

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет фізико-математичний
Кафедра фізики

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
роботи

_____ В.В. Кобильник

підпис

_____ 2020 р.
число *місяць*

**ПП 08.01 ПРОГРАМА
«ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ
в закладі загальної середньої освіти»**

для підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти

за освітньо-професійною програмою Середня освіта (фізика, інформатика)

спеціальності 014. Середня освіта (Фізика)

галузі знань 01. Освіта/Педагогіка

мова навчання **українська**

Програму укладено:

Атаманчук П.С. д. пед. наук, професор

Поведа Т.П. к. пед. наук, доцент

Ухвалено

на засідання науково-методичної ради
фізико-математичного факультету

Протокол №1 від 28 серпня 2020 р.
Голова науково-методичної ради

_____ П.С. Атаманчук

Обговорено і затверджено

на засіданні
кафедри фізики

Протокол №1 від 28 серпня 2020 р.
Завідувач кафедри

_____ С.В. Оптасюк

З М І С Т

Вступ	3
1. Організація педагогічної пратики.....	4
2. Мета і завдання практики.....	7
3. Зміст і послідовність практики.....	9
4. Права та обов'язки практикантів.....	16
5. Контроль та оцінювання результатів практики.....	18
6. Порядок підбиття підсумків практики.....	19
7. Звітна документація та вимоги до неї.....	20
8. Список рекомендованої літератури.....	22
Додатки	

ВСТУП

Загальна інформація про практику

Кваліфікаційний рівень: магістр.

Галузь знань: 01 Освіта/ Педагогіка.

Шифр та назва предметної спеціальності: 014. Середня освіта (Фізика).

Освітня програма: Середня освіта (Фізика, інформатика).

Курс і семестр практики: 1-й курс, 2-ий семестр.

Тривалість практики: 4 тижні (з 29.03.2021р. по 25.04. 2021 р.)

Кількість кредитів та годин: 6 кредитів ЕКТС, 180 годин.

Форма контролю: диференційований залік.

Бази практики: загальноосвітні навчальні заклади (10-11 класи)

м. Кам'янця-Подільського Хмельницької області, з якими укладені відповідні Договори.

Педагогічна практика студентів у вищому навчальному закладі є важливим етапом у системі практичної підготовки, початковою ланкою практичного оволодіння педагогічною професією. У цей період закладаються основи досвіду професійної діяльності, практичних навичок, професійних якостей особистості вчителя, відношення до педагогічної професії. Від ступеня успішності роботи на цьому етапі залежить професійне становлення студента як учителя. Специфікою педагогічної практики є те, що у ній більшою мірою (порівняно з навчально-пізнавальною діяльністю) реалізується ідентифікація з професійною діяльністю вчителя фізики.

Педагогічна практика повинна стати початком творчого вивчення майбутнім вчителем особистості школяра на різних етапах її розвитку, що потребує вміння користуватись різними методиками психолого-педагогічного дослідження. Вчителю необхідно аналізувати результати виховання, визначати ступінь розвитку тих чи інших індивідуальних якостей учнів, оцінювати особистість з різних точок зору, у різних життєвих ситуаціях. Цілком очевидно, що творча робота вчителя передбачає і вміння вивчати стан колективу, виявляти та усувати конфлікти в ньому, об'єднувати учнів, спонукати їх до серйозної праці.

1. ОРГАНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАТИКИ

Педагогічна практика студентів фізико-математичного факультету спеціальності «Середня освіта (Фізика)» освітнього рівня «бакалавр» проводиться на основі «Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція)» (Наказ ректора №108-ОД від 25.09.2020 р.), яке розроблено у відповідності до законодавства України у сфері вищої освіти та нормативних документів про організацію освітнього процесу в Університеті та навчальних планів фізико-математичного факультету для галузі «Освіта/Педагогіка», спеціальності «Середня освіта (Фізика)» за освітньою програмою: «Середня освіта (Фізика, інформатика)».

Програма педагогічної практики є основним навчально-методичним документом, що визначає проведення практики за спеціальністю. Вона забезпечує єдиний комплексний підхід до організації науково-педагогічної практичної підготовки, системності та неперервності навчання студентів.

Особливістю проведення педагогічної практики на контекстній основі є безпосередня перевірка і корекція авторської системи дій студента в умовах практичного втілення набутого професійних досвіду.

Організація педагогічної практики базується на таких основних засадах:

1. Головним завданням педагогічної практики є розвиток індивідуальних творчих здібностей майбутніх учителів фізики. Для вирішення цього завдання передбачається значна диференціація та індивідуалізація змісту й організації практики (варіативність завдань, добровільний вибір об'єкта роботи і видів діяльності; широке поєднання колективних, групових та індивідуальних форм роботи). Поряд із закріпленням студентських груп за загальноосвітніми навчальними закладами використовується індивідуальне закріплення окремих студентів за досвідченими вчителями фізики.

2. Педагогічна практика організовується на договірних засадах

з адміністрацією школи. Навчально-практичні завдання для студентів поєднуються із завданнями на замовлення вчителів фізики.

3. Активна педагогічна практика тісно пов'язана з вивченням дисциплін психолого-педагогічного циклу. На першому етапі вона носить характер психолого-педагогічного та методичного практикуму, який забезпечує цілеспрямоване співвіднесення теоретичних знань із реальною шкільною дійсністю.

4. В організації педагогічної практики передбачається посилення самостійності й активності студентів, урахування їх особистої думки.

5. До керівництва педагогічною практикою студентів залучають висококваліфікованих викладачів-методистів, які мають досвід роботи на посаді вчителя фізики не менше 3 років.

База практики студентів. Практика студентів проводиться на базах практики, які відповідають вимогам програми – це загальноосвітні навчальні заклади (ЗНЗ), які розташовані у м. Кам'янець-Подільський Хмельницької області та перелік яких затверджений наказом по Університету. Студенти проходять практику на основі договорів, укладених Університетом з навчальними закладами-базами практики.

Виробнича педагогічна практика на 1-му курсі магістратури проводиться у старших класах (10-11 класах) ЗНЗ міста.

Настановчі збори. Перед початком практики керівники практики від Університету проводять настановчі збори, на яких доводять до відома студентів Наказ ректора університету про розподілення за базами практики, дають необхідні настанови щодо виконання програми практики і проводять інструктаж з охорони праці та техніки безпеки (*див. Додаток 14*) під час проходження практики. До проходження практики допускають студентів, які пройшли інструктаж з техніки безпеки (*див. Додаток 15*), про що є відповідний запис у журналі реєстрації. Серед студентів, які направляються в один навчальний заклад, обирають старосту, який буде координувати роботу групи студентів. При направленні студентів на практику їм видають:

– **направлення;**

- **завдання та методичні вказівки;**
- **щоденник практики.**

Студенти, які прибули на базу практики, повинні в першу чергу звернутися до керівництва навчального закладу, щоб віддати направлення і узгодити свої подальші дії. Направлення є підставою для зарахування студентів на практику і зберігається в навчальному закладі. У направленні проставляється відмітка про прибуття на базу практики та початок роботи. Доки не отримано такої відмітки, студент вважається таким, що не з'явився на практику, і розглядається як факт порушення ним навчального процесу. На базі практики студенти проходять інструктаж з техніки безпеки, їм призначають керівників практики від навчального закладу – досвідчених вчителів.

Щоденне педагогічне навантаження студента-практиканта складає не менше 6-ти год. Пропозиції розподілу цих годин за спеціальностями узгоджуються із сіткою годин, виділених на вивчення відповідних навчальних дисциплін у навчальних планах навчального закладу, який приймає практикантів.

Студент-практикант перебуває на практиці протягом повного робочого дня, дотримується Статуту закладу, підпорядкований і виконує всі розпорядження керівництва бази практики та керівників практики від Університету.

Відповідальний методист від фахової кафедри проводить настановчі збори студентів, що відправляються на практику, доводить до відома студентів розпорядчі документи з практики, узгоджує роботу групових керівників практики -- методистів з фаху, здійснює контроль за проведенням практики, а після її закінчення головує на звітній конференції з практики, звітує про результати педагогічної практики перед керівником практики Університету.

Керівництво педагогічною практикою групи студентів в одному навчальному закладі здійснює відповідальний **груповий керівник практики – методист з фаху (з фізики)**. Він здійснює консультування студента з підготовки та проведення уроків фізики, зокрема, складання розгорнутих конспектів уроків, проведення самоаналізу уроку, підбору наочностей, демонстраційних дослідів, різномірних задач, завдань для контролю та самоконтролю учнів, підготовки позакласних заходів з фізики для учнів.

Керівник педагогічної практики від кафедри педагогіки консультує студентів з різноманітних питань, щодо навчально-виховного процесу, які виникають у них в процесі виконання діяльності у ролі вчителя і класного керівника. З ним студент обговорює питання організації і проведення залікового позакласного виховного заходу, який необхідно провести у період практики.

Керівник практики від кафедри психології консультує студентів з різноманітних питань щодо вивчення учнівського колективу, його згуртування, індивідуальної роботи з окремими учнями. За його настановами та рекомендованими методиками студент проводить вивчення прикріпленого за ним класу та готує його психолого-педагогічну характеристику для звіту.

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Цілі та основні завдання педагогічної практики полягають у тому, щоб поглибити зв'язок теоретичних знань з реальним педагогічним процесом, використовувати їх для розв'язання конкретних навчальних і виховних завдань, сформувати у студентів психологічну готовність до роботи в школі, виробити у майбутніх вчителів уміння і навички практичної діяльності, потреби у безперервній педагогічній самоосвіті; допомогти студентам оволодіти сучасними методами і формами педагогічної діяльності, новими прогресивними технологіями навчання; сформувати дослідницький підхід до навчально-виховної діяльності, гнучкість випускника університету в адаптації до нового соціального середовища.

Основна мета практики – перевірка готовності майбутніх фахівців до цілісного виконання функцій учителя фізики у 10-11 класах і класного керівника, формування їх професійних компетенцій для роботи у загальноосвітніх навчальних закладах.

За наслідками проходження педагогічної практики студенти повинні знати:

- структуру та класифікацію методів навчання фізики;
- способи активізації пізнавальної діяльності учнів у процесі навчання фізики;
- структуру та зміст шкільного курсу фізики, зміст підручників з

фізики для 10-11 класів;

- типи і структуру уроків з фізики, основні вимоги до уроку, тенденції розвитку і вдосконалення уроку фізики;
- структуру шкільного фізичного експерименту в 10-11 класах;
- види та призначення демонстраційних приладів і установок, методичні і технічні вимоги до демонстрацій;
- правила експлуатації основного обладнання кабінету фізики;
- дидактичні вимоги до методики і техніки постановки демонстраційних дослідів, фронтальних лабораторних робіт, фізичних практикумів і експериментальних задач;
- правила техніки безпеки під час проведення всіх видів навчального експерименту;
- структуру, функції та класифікацію задач з фізики, основні методи, способи та прийоми їх розв'язування;
- систему виховної роботи в старшій школі та методику проведення виховних заходів;
- планування роботи класного керівника в базовій школі, методику вивчення класного колективу, особливості роботи з учнями підліткового віку;

вміти:

- складати плани-конспекти окремих уроків та серії уроків з фізики у старшій школі;
- визначати конкретні цілі, завдання та етапи кожного уроку фізики;
- обирати ефективні прийоми досягнення поставлених цілей на кожному етапі уроку;
- визначати типи завдань та послідовність їх виконання з урахуванням труднощів навчального матеріалу і рівнем підготовленості учнів;
- намічати об'єкти контролю навчальної діяльності учнів з урахуванням сформованості навичок і вмінь, добирати відповідні до них методичні прийоми;
- забезпечувати навчальну діяльність учнів відповідно до плану уроку;
- вносити методично виправдані корективи в плани уроків з урахуванням умов навчання;
- раціонально поєднувати колективні (фронтальні, групові, парні) та індивідуальні форми роботи з урахуванням особливостей

- кожної з них та етапу навчання;
- цілеспрямовано використовувати традиційні наочні посібники та методично грамотно застосовувати комп'ютерні засоби навчання;
 - здійснювати різноманітні прийоми активізації розумової діяльності учнів залежно від їх вікових особливостей;
 - реалізовувати загальноосвітній, розвиваючий та виховний потенціал змістового матеріалу уроку;
 - формувати і розвивати на матеріалі фізики інтелектуальну та емоційну сфери особистості учня, його пізнавальні інтереси;
 - вирішувати засобами фізичної науки завдання морального, культурного, естетичного, гуманістичного виховання учнів;
 - проводити спостереження та аналіз відвіданих уроків з опорою на схему або вузькоцільове завдання та серії уроків з теоретичним обґрунтуванням різних сторін навчальної діяльності;
 - спостерігати, аналізувати та узагальнювати досвід учителів, студентів-практикантів, переносючи ефективні прийоми і форми у практику своєї роботи;
 - складати план і сценарій позакласного заходу з фізики;
 - проводити позакласний захід з фізики за складеним планом і сценарієм;
 - планувати та здійснювати позакласну виховну роботу в якості класного керівника: аналізувати і складати план роботи класного керівника, розробляти сценарії виховних заходів для учнів старших класів, вивчати досвід виховної і методичної роботи загальноосвітнього навчального закладу, володіти методиками вивчення класного колективу та складати характеристику класу, виділяти прийоми педагогічної майстерності вчителя на уроці.

3. ЗМІСТ І ПОСЛІДОВНІСТЬ ПРАКТИКИ

1. Організаційна робота

- 1.1. Настановча конференція на факультеті. Ознайомлення із змістом та завданнями в період практики. Консультації керівників практики та групових методистів.
- 1.2. Ознайомлення з навчальним закладом. Ознайомлення із

завданнями і основними напрямками роботи навчального закладу на сучасному етапі. Закріплення студентів за вчителями фізики, розподіл по класах (10-11 клас).

- 1.3. Ознайомлення зі шкільною документацією, планами навчально-виховної роботи школи. Вивчення та аналіз шкільної документації, роботи гуртків та спортивних секцій. Знайомство з шкільними традиціями.
- 1.4. Вивчення та аналіз класної документації. Ознайомлення зі змістом та структурою класного журналу, особистих справ учнів, щоденників школярів, розкладом уроків.
- 1.5. Складання індивідуального плану роботи на період практики. Ознайомлення з навчальними програмами з фізики для 10-11 класів, календарними планами роботи з фізики (10-11 класи), з планом виховної роботи класного керівника.
- 1.6. Ведення щоденника педагогічної практики. Накопичення матеріалу і його узагальнення для написання психолого-педагогічної характеристики класу (спостереження, анкетування, співбесіди). Написання психолого-педагогічної характеристики класу.
- 1.7. Підведення підсумків педагогічної практики. Оформлення звітної документації.
- 1.8. Підсумкова звітна конференція з педагогічної практики.

2. Навчально-методична робота

- 2.1. Ознайомлення з особливостями викладання фізики у навчальному закладі. Ознайомлення з наявними в кабінеті наочними посібниками, обладнанням, технічними засобами навчання, програмним забезпеченням.
- 2.2. Ознайомлення і вивчення методичної систем роботи вчителя фізики. Аналіз науково-методичних проблем, над якими працюють вчителі.
- 2.3. Відвідування і аналіз різних типів уроків, форм перевірки знань учнів, методів і форм викладання матеріалу, застосування наочності та її ефективності.
- 2.4. Відвідування уроків учителів-предметників у закріпленому класі. Аналіз відвідуваних уроків учителів за рекомендованою схемою.
- 2.5. Планування та підготовка студентів разом з методистом фізики

- і вчителем фізики до проведення пробних уроків.
- 2.6. Вивчення тематичних планів роботи вчителя фізики в даному класі, ознайомлення з розділами шкільної програми, які вивчаються під час проходження практики, аналіз навчального матеріалу у підручниках фізики різних авторів, розробка планів-конспектів пробних уроків з фізики.
 - 2.7. Проведення студентами пробних уроків. Науково-методичний аналіз проведених пробних уроків.
 - 2.8. Планування та підготовка студентів разом з методистом фізики і вчителем фізики до проведення залікових уроків. Розробка планів-конспектів залікових уроків з фізики.
 - 2.9. Проведення студентами залікових уроків. Науково-методичний аналіз проведених залікових уроків з фізики.
 - 2.10. Планування та підготовка студентів разом з методистом фізики і вчителем фізики до проведення позакласного навчально-виховного заходу з фізики.
 - 2.11. Розробка плану-конспекта позакласного навчально-виховного заходу з фізики.
 - 2.12. Проведення студентами позакласного навчально-виховного заходу з фізики. Аналіз та обговорення проведених позакласних навчально-виховних заходів з фізики.

3. Науково-дослідна робота

- 3.1. Вивчення досвіду роботи вчителів фізики та кращих вчителів школи. Відвідування уроків досвідчених вчителів школи. Бесіди з вчителями про їх досвід роботи.
- 3.2. Ознайомлення з портфоліо вчителів фізики, їхніми блогами. Відвідування засідань методичних об'єднань учителів фізики. Ознайомлення з досвідом роботи вчителів з обдарованими учнями, підготовкою до олімпіад, конкурсів МАН.
- 3.3. Ознайомлення з науково-методичною літературою з питань інноваційних технологій при викладанні фізики. Участь у засіданнях методичних об'єднань з питань удосконалення навчально-виховної роботи школи.
- 3.4. Збирання, узагальнення та систематизація практичного матеріалу для написання методичного розділу дипломної роботи студентом-практикантом.
- 3.5. Вивчення і узагальнення науково-теоретичного матеріалу за

темою дипломної роботи з методики навчання фізики.

4. Виховна робота

- 4.1. Ознайомлення з системою виховної роботи навчального закладу.
Аналіз плану виховної роботи школи.
- 4.2. Ознайомлення з планом виховної роботи класного керівника.
Аналіз плану виховної роботи класного керівника.
- 4.3. Планування та підготовка студентів разом з методистом педагогіки і класним керівником до проведення пробних класних виховних заходів. Розробка плану-конспекта пробних класних виховних заходів.
- 4.4. Проведення студентами пробних класних виховних заходів.
Аналіз та обговорення проведених пробних класних виховних заходів.
- 4.5. Планування та підготовка студентів разом з методистом педагогіки і класним керівником до проведення залікового класного виховного заходу. Розробка плану-конспекта залікового класного виховного заходу.
- 4.6. Проведення студентами залікового класного виховного заходу.
Аналіз та обговорення проведених залікових класних виховних заходів.
- 4.7. Підготовка матеріалу для написання психолого-педагогічної характеристики класу. Спостереження, анкетування, вивчення класної документації, співбесіди з учнями та узагальнення накопиченого матеріалу. Вивчення міжособистісних взаємин у класі, ступеню згуртованості колективу, наявність угруповань, виявлення лідерів, аутсайдерів за відповідними методиками.
- 4.8. Написання психолого-педагогічної характеристики класу.
Аналіз спостережень, анкетування, класної документації, співбесід з учнями та узагальнення накопиченого матеріалу.
- 4.9. Ознайомлення з шкільним самоврядуванням. Розроблення пропозицій щодо залучення старшокласників до виховної роботи в закладі освіти, волонтерським рухом.
- 4.10. Планування та підготовка матеріалів до виступу на класних батьківських зборах. Аналіз та обговорення проведених класних батьківських зборів.

Завдання студентів на першому тижні практики:

- познайомитись з адміністрацією школи, вчителями, класними керівниками; закріпитися за класом та познайомитись з учнями;
- пройти інструктаж з протипожежної безпеки та охорони праці на базі практики та суворо виконувати ці правила протягом усієї практики;
- відвідати та проаналізувати не менше 4-х уроків на день у закріпленому класі;
- скласти перспективний план роботи практиканта на весь період практики.

Завдання студентів протягом практики:

- підготувати та провести у 10-11 класах: пробні та залікові уроки фізики, 1 позакласний захід з фізики та 1 виховний захід у закріпленому класі;
- підготувати розгорнутий аналіз одного уроку, проведеного вчителем або іншим студентом-практикантом;
- підготувати розгорнутий самоаналіз особисто проведеного уроку фізики;
- організувати роботу з учнями з виготовлення навчальних матеріалів з фізики: навчального стенду з фізики, стінгазети, фізичного приладу чи пристрою (демонстрація відбувається під час захисту практики);
- вивчити та узагальнити досвід роботи вчителя-предметника;
- провести збір матеріалу для виконання науково-дослідної роботи;
- виконати індивідуальне науково-дослідне завдання практики за обраною темою.

В останній тиждень: завершити оформлення звітної документації; взяти участь у шкільній підсумковій конференції з педпрактики; здати груповому керівнику практики на перевірку звітні документи з практики.

УВАГА! За необхідності студенти можуть надавати допомогу базі практики, за умови, що характер такої праці чітко відповідає профілю навчання і за тривалістю не заважає виконанню програми практики.

РЕКОМЕНДАЦІЇ З НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

З метою набуття студентами під час педагогічної практики умінь і навичок самостійного розв'язання навчально-виховних, організаційних та наукових проблем методисти кафедри педагогіки, кафедри психології та групові керівники від фахової кафедри за узгодженням з керівником практики від факультету, включають в програму практики індивідуальні завдання такого характеру:

а) **пошук методичних знахідок учителів фізики.** Звіт про його виконання рекомендуємо оформити у вигляді таблиці:

Прізвище учителя, школа	Конкретні приклади		
	Пояснення нового матеріалу	Навчальний експеримент	Задачі

б) **банк учнівських помилок.** Звіт про його виконання рекомендуємо оформити у вигляді наступної таблиці:

Клас, тема	Конкретні приклади		
	Пояснення нового матеріалу	Навчальний експеримент	Задачі

в) **робота над індивідуальним науково-дослідницьким завданням. Орієнтовні теми науково-дослідної роботи:**

- 1. Роль і місце шкільного курсу фізики у політехнічному навчанні учнів.*
- 2. Проблемне навчання фізики у старшій школі.*
- 3. Організація самостійної роботи учнів 10-11 класів з фізики.*
- 4. Фізичний експеримент у домашніх завданнях старшокласників з фізики.*
- 5. Історія фізики і її роль в розумінні процесу наукового пізнання. Елементи історизму на уроках фізики в старшій школі.*
- 6. Вивчення класичної спадщини учених-фізиків України і його використання при вивченні шкільного курсу фізики.*
- 7. Особливості підбору теоретичних та експериментальних задач для проведення шкільної олімпіади з фізики для учнів 10-11*

класів.

8. Особливості використання нових інформаційних технологій в інтенсифікації вивчення електромагнетизму в середній школі.

9. Дидактичні функції методу моделювання при вивченні електричних явищ в школі.

10. Система задач для активізації пізнавальної діяльності учнів при вивченні механічних коливань і хвиль.

11. Орієнтовне тематичне поурочне планування навчального матеріалу при вивченні розділу «Молекулярна фізика і термодинаміка» в шкільному курсі фізики.

12. Орієнтовне тематичне поурочне планування навчального матеріалу при вивченні розділу «Електромагнітне поле» в шкільному курсі фізики.

13. Структурно-логічна схема і тематичний план вивчення розділу «Динаміка» в шкільному курсі фізики.

14. Структурно-логічна схема вивчення теми «Основи молекулярно-кінетичної теорії».

15. Структурно-логічна схема вивчення теми «Електричне поле».

16. Методика використання та техніка постановки демонстраційних дослідів при вивченні основ електромагнетизму.

17. Дидактичні функції історії фізики при вивченні розділу «Термодинаміка».

18. Навчальні можливості комп'ютерної техніки у вдосконаленні самостійної роботи учнів під час розв'язування фізичних задач.

19. Методична та змістова розробка проведення навчальної конференції з теми: «Стільниковий зв'язок. Супутникове телебачення».

20. Екологічна освіта учнів у процесі навчання фізики.

За рекомендаціями керівників практики чи за власним обґрунтованим вибором, узгодженим з керівником, практикант може працювати над індивідуальним науково-дослідним завданням, відмінним від рекомендованих. Виконання індивідуальних завдань активізує діяльність студентів, розширює їх світогляд, підвищує ініціативу і робить проходження педпрактики конкретним і цілеспрямованим. Матеріали індивідуальних завдань стануть надбанням кафедри педагогіки та психології, кафедри фізики, їх можуть використовувати викладачі та студенти на практичних заняттях з методики навчання фізики.

4. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ПРАКТИКАНТІВ:

- до початку практики одержати від керівника практики від ВНЗ консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики, дотримуватись правил внутрішнього розпорядку освітнього закладу, виконувати розпорядження вчителів та керівників педпрактики;
- скласти індивідуальний план проходження практики і затвердити у групового керівника;
- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- працювати не менше 6 годин на день; упродовж цього часу, крім проведення уроків, позакласних заходів та підготовки до них, практикант має якомога більше спілкуватися з учнями класу, вивчаючи їх психолого-педагогічні особливості, взаємини в колективі;
- брати участь у всіх нарадах, педрадах навчального закладу;
- виконувати всі види робіт, передбачених програмою педпрактики, ретельно готуватися до кожного виховного заходу, бути для учнів зразком організованості і працьовитості.
- своєчасно підготувати всі необхідні документи і скласти диференційований залік з практики.
- одержати консультацію у будь-кого з викладачів кафедри фізики, методистів від кафедри педагогіки чи психології;
- один із студентів-практикантів призначається старостою групи з педагогічної-практики;
- користуватися бібліотекою, кабінетами педагогіки і психології університету;
- студент-практикант має право вносити пропозиції щодо вдосконалення навчально-виховного процесу, організації педпрактики, брати участь у конференціях та нарадах;
- користуватись навчально-методичними посібниками та методичними рекомендаціями, розробленими викладачами кафедри.

5. КОНТРОЛЬ ТА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ

Студент, який перебуває на педагогічній практиці, повинен знати, що:

- можливий поточний контроль часу його перебування на базі практики;
- можлива перевірка ведення студентом поточних записів, складання планів та конспектів уроків; наявності індивідуального плану роботи;
- контроль може здійснюватися груповим керівником, методистами від кафедр педагогіки та психології, вчителем фізики, директором школи, керівниками практики від ЗВО;
- після закінчення практики здійснюється підсумковий контроль, який завершується заліком з педагогічної практики.

Оцінку за навчально-виховну роботу студента як класного керівника виставляють викладачі-керівники практики від кафедр педагогіки і психології, погоджуючи її з класним керівником. Оцінку за навчально-виховну роботу студента як учителя фізики та загальну рекомендаційну оцінку виставляє груповий керівник практики – методист від кафедри фізики.

Критерії сформованості фахових компетентностей

Головними критеріями оцінки результатів педпрактики є рівень сформованості фахових компетентностей та професійно-педагогічного інтересу майбутніх вчителів фізики (зацікавленість у педагогічній професії, активність, творче та відповідальне ставлення до роботи вчителя тощо).

Рівень фахової компетентності студента-майбутнього вчителя фізики визначають:

- здатність використовувати систематизовані теоретичні та практичні знання з фізики та методики навчання фізики у процесі вирішення професійних завдань;
- здатність до організації і проведення навчального процесу з фізики у старших класах ЗНЗ;
- здатність послідовно застосовувати компетентнісний підхід у навчанні фізики учнів старших класів;
- здатність проводити моніторинг діяльності учнів старших класів

- у процесі навчання фізики;
- здатність до організації і проведення позакласної та позашкільної роботи з фізики, самостійної дослідницької роботи учнів 10-11 класів;
- здатність до проведення натурального та віртуального фізичного спостереження і експерименту;
- здатність використовувати комп'ютерні програми з метою планування і проведення віртуальних експериментів з фізики;
- здатність раціонально використовувати сучасне навчальне обладнання, ІКТ;
- здатність до володіння основами професійної риторики;
- здатність створювати безпечні умови навчання та забезпечувати охорону життя і здоров'я учнів навчально-виховній та позаурочних формах роботи;
- здатність творчо інтерпретувати і використовувати у практичній діяльності фізичні теорії, закони та моделі природних явищ і процесів; визначати межі їх застосування; аналізувати найважливіші аспекти сучасної фізичної картини світу;
- здатність до усвідомлення значення фізичної науки у житті сучасного суспільства; у створенні й удосконаленні важливих технічних об'єктів; у практичній діяльності людини; у загальнокультурному розвитку людини та формуванні соціально значущих орієнтирів, що забезпечують її гармонізацію з оточуючим світом.

Навчальні досягнення студентів з педагогічної практики оцінюються за модульно-рейтинговою системою. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за практику – **100 балів** (60 балів – мінімум). Бали за різні види діяльності розподіляються за трьома модулями:

1. Завдання з педагогіки	20 балів.
2. Завдання з психології	10 балів.
3. Завдання з фаху	70 балів:
- Якість проведення уроків з фізики	20 балів.
- Якість усіх конспектів уроків	15 балів.
- Якість проведення позакласної роботи з фаху	5 балів.
- Повнота звіту студента-практиканта	5 балів.

- Протоколи обговорення уроків	5 балів.
- Якість виготовлених наочних посібників	5 балів.
- Виховний захід з фаху	5 балів.
- Науково-дослідна робота з фаху	5 балів.
- Опис педагогічного досвіду вчителя	3 бали.
- Індивідуальний план роботи студента	2 бали.

Критерії оцінки уроків, проведених здобувачами вищої освіти, наведені у *Додатку 7*.

Залікову оцінку за результатами діяльності студентів під час педагогічної практики виставляє комісія у складі керівників практики від факультету після звітної конференції студентів. Результати складання заліків з практики заносяться до екзаменаційної відомості та проставляються в заліковій книжці.

Увага! Повторне проходження практики не допускається. Студент, який не виконав програму практики і отримав незадовільний відгук з бази практики або незадовільну оцінку керівника практики від Університету, відраховується за неуспішність.

6. ПОРЯДОК ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

В останні дні практики на підставі Розпорядження декана фізико-математичного факультету створюється комісія для захисту педагогічної практики і визначається дата захисту (2-3 дні після завершення практики).

Після завершення термінів педагогічної практики і перевірки керівниками звітної документації, кожному студенту виставляється рекомендована оцінка за результатами практики.

На комісії кожен студент звітує про результати педагогічної практики. Враховуючи рекомендовані керівниками практики оцінки студентів та за результатами їх захисту, комісія виставляє підсумкову оцінку. Відповідні записи обов'язково відображаються у Щоденнику практики студента.

Після захисту індивідуальних звітів студенти обмінюються досвідом, набутим під час проходження педагогічної практики, висловлюють свої зауваження та побажання.

7. ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ та ВИМОГИ ДО НЕЇ

Звітну документацію слід оформити згідно вимог за зразками, наданими керівниками практики, роздрукувати, спакетувати у паперову папку з зав'язками та представити на перевірку у відділ практики фізико-математичного факультету (ауд. №45). Перелік звітної документації з педпрактики подано нижче, де зазначено Додатки у яких містяться зразки звітної документації.

Матеріали педагогічної практики подаються груповому керівнику практики в останній день практики.

Звітна документація з виробничої педагогічної практики студентів зберігається протягом 3-ох років.

Звіт практиканта за результатами педагогічної практики є основним документом, в якому містяться відомості про виконання студентом усіх завдань Програми практики, висновки і пропозиції тощо. Рекомендуємо здобувачам вищої освіти складати **Звіт** з педагогічної практики у вигляді самоаналізу за усіма видами діяльності згідно схеми, яка подана у *Додатку 1*.

Оформляється **Звіт** за загальними правилами, які встановлено стандартом для оформлення текстових документів.

Правила оформлення «Звіту»

Звіт повинен бути набраний на комп'ютері. Друкується з однієї сторони аркушу білого паперу формату А4, дотримуючись наступних вимог:

Шрифт	Times New Roman
Розмір	14 (в таблицях – 12)
Інтервал між рядками	1,5 (в таблицях – 1)
Абзацний відступ	0,75 мм
Верхнє і нижнє поле	20 мм
Ліве поле	30 мм
Праве поле	15 мм
Розташування	Книжне

Першою сторінкою звіту з проходження виробничої педагогічної практики є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок звіту, не проставляючи його номера. Наступні сторінки нумерують у правому верхньому куті сторінки.

Вимоги до ведення «Щоденника»

Щоденник є основним документом, що підтверджує проходження здобувачем вищої освіти практики, у якому відображається вся його поточна робота і містить:

- календарний план виконання здобувачем вищої освіти програми відповідної практики з оцінкою його виконання, який складається разом з керівниками практики від кафедри і базим практики;
- робочі записи під час практики (*розклад дзвінків; розклад уроків фізики; список учнів; список доручень учнів; опис навчальної, організаційної, виховної та науково-дослідної роботи під час практики*);
- відгук і оцінку роботи здобувача вищої освіти на практиці;
- відгук осіб, які перевіряли проходження практики;
- висновок керівника практики від ЗВО про результати практики здобувача вищої освіти.

Перелік звітних документів (практика у старшій школі: 10-11 класи):

1. **Звіт** (самоаналіз) педагогічної практики (*див. Додаток 1*).
2. **Щоденник** педагогічної практики з мокрими печатками від бази практики та записами студента про здійснювану діяльність (*див. Додаток 2*).
3. **Індивідуальний план роботи** практиканта з датами (*див. Додаток 3*).
4. **Характеристика** студента від бази практики з оцінкою його роботи (*див. Додаток 13*).
5. **Плани-конспекти 3-ох залікових уроків** з фізики та кількох пробних уроків у 10 чи 11 класі (*див. Додаток 5*).
6. **Протоколи** обговорення 3-ох залікових уроків з фізики, які проводив практикант (з оцінками та підписами методиста, вчителя і студента, які аналізували урок) (*див. Додаток 8*).
7. **Опис педагогічного досвіду вчителя-наставника** від бази практики (*див. Додаток 12*).
8. **Методична розробка позакласного заходу з фізики** та його

самоаналіз (див. *Додаток 9*).

9. **Саморобний прилад (пристрій) з фізики**, виготовлений під час практики (на листку А4 додається опис будови та принципу його дії, межі застосування у шкільному курсі фізики).

10. **Матеріали індивідуального науково-дослідного завдання** (оформлені як тези доповіді за обраною темою).

11. Виконані **завдання з педагогіки** (виховний захід і його самоаналіз).

12. Виконані **завдання з психології** (результати соціометрії; психолого-педагогічна характеристика класу).

До звітної документації здобувачі вищої освіти можуть додавати фотографії, зроблені під час педагогічної практики. Це може бути спільне фото з класом, фотографії, зроблені під час проведення фізичних дослідів, спільної роботи з учнями під час виготовлення наочностей і т. ін. Звітну документацію також можуть доповнювати фрагменти відеозаписів уроків фізики, виховних годин та позакласних заходів, проведених студентом під час педагогічної практики, які додатково характеризують його активну роботу.

8. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Атаманчук П.С., Поведа Т.П., Щирба В.С. Педагогічна практика для студентів спеціальності «Середня освіта (Фізика)» кваліфікаційного рівня «бакалавр»: вказівки та рекомендації / Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО. – Кам'янець-Подільський: П.П. Зволейко Д.Г., 2020. – 112 с.
2. Атаманчук П.С. Методика і техніка навчального фізичного експерименту в старшій школі / П.С. Атаманчук, О.І. Ляшенко, В.В. Мендерецький, О.М. Ніколаєв. – Кам'янець-Подільський : – К-ПНУ ім. І. Огієнка, 2011. – 420 с.
3. Альтов Г.С. И тут появился изобретатель / Г.С. Альтов . 3-е изд., перераб. и доп. — М.: Детская литература, 1989. — 142 с.
4. Іваницький О. І. Сучасні технології навчання фізики в середній школі. Монографія / О. І. Іваницький. – Запоріжжя : Прем'єр, 2001. – 266 с.
5. Ланге В.Н. Экспериментальные задачи на смекалку. – М.: Наука, 1985. – 128с.

6. Методика навчання фізики у старшій школі: навч. посіб. / [В.Ф. Савченко, М.П. Бойко, М.М. Дідович та ін.]; за ред. В.Ф. Савченка. – К.: ВЦ «Академия», 2011. – 296 с. – (Серія «Альма-матер»).
7. Мойсеєнко І.М. Тести для тематичної атестації: 9, 10, 11 клас. – Київ: Навчальна книга – Богдан. – 2012. – 114 с.
8. Сисоєва С.О. Інтерактивні технології навчання дорослих: навчально-методичний посібник. – Київ : ВД «ЕКМО», – 2011. – 320 с.
9. Старощук В.А. Цікаві демонстрації з фізики. – Тернопіль: Навчальна книга-Богдан. 10 кл. – 2012. – 104 с.
- 10.Тимочків М.І. Уроки фізики 10 кл (11 кл): посібник для вчителя. – Тернопіль: Навчальна книга-Богдан. – 2010. – 256 с.
- 11.Шарко В.Д. Сучасний урок: технологічний аспект / Посібник для вчителів і студентів /В.Д.Шарко. – К.: СПД Богданова А.М., 2007. – 220 с.
12. Науково-методичний журнал (періодичне видання) для вчителів фізики: «Фізика в школах України» та «Фізика в школах України. Позакласна робота». – Харків: Видавнича група «Основа». Періодичність 2/місяць.
- 13.Науково-методичний журнал (періодичне видання) «Фізика та астрономія в рідній школі». – Київ: Педагогічна преса. Періодичність 2/місяць.

Підручники з фізики для 10 та 11 класів різних авторів:

- 14.Фізика : підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. / [В. Г. Бар'яхтар, С. О. Довгий, Ф. Я. Божинова та ін.] ; за ред. В. Г. Бар'яхтара, С. О. Довгого. — Х. : Вид-во «Ранок», 2018. — 256 с. : іл., фот.
- 15.Фізика : підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. / [В. Г. Бар'яхтар, С. О. Довгий, Ф. Я. Божинова та ін.] ; за ред. В. Г. Бар'яхтара, С. О. Довгого. — Х. : Вид-во «Ранок», 2019. — 256 с. : іл., фот.
- 16.Фізика : підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. (профільний рівень). Засекіна Т.М., Головка М.В.). – К. Педагогічна думка. – 2015. – 304 с.
- 17.Фізика : підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. (профільний рівень). Засекіна Т.М., Засекін Д.О.). – К. Оріон. – 2019. – 272 с.